

OBEČNÍ KRONIKA OBCE BĚLÁ POD PRADĚDEM ZA ROK 1997.

Úvod:

Rok 1997 se zapsal do dějin naší obce mnoha pozitivními, ale i negativními stránkami. Nutno vyzvednout výstavbu ekologicky čistého plynového řádu, přípravy a následná realizace vodovodu Bělá-Domašov, řešení otázek kolem zařazení obce do Euroregionu, rozvoj telefonizace a kabelové televize, celkové oživení samoobslužnosti a vybavenosti obce, jakož i vyřešení dlouho očekávaného Hřbitovního řádu.

Negativně do rozvoje obce se zapsala červencová ničivá povodeň, která napáchala miliónové škody a zanechala za sebou špoušť, kterou bude minimálně naše celá generace dlouhou dobu odstraňovat. Mnoho rodin přišlo o majetek, mnoho domů bylo poškozeno. Škody vystoupily do výše 4,7 mil. Kč, okolní obce na tom byly přibližně stejně, obec Bělá pod Pradědem patřila k jednomu z nejpostiženějších v celém našem regionu. K těmto problémům přistoupily ještě úsporná opatření vlády ČR-tzv. balíčky, které maximální rozvoj obce pozastavovaly. Nutno bylo odstranit napáchané škody, pomoci postiženým a přivést chod obce do normálních kolejí.

V tyto těžké chvíle se projevila obrovská lidská solidarita, která byla vystupňována pomocí různých organizací, obcí, ale i jednotlivců z celé naší vlasti. Bylo navázáno mnoho nových přátelství. Lidé si dovedou navzájem i v těžkých okamžicích pomoci.

2. Složení obecního zastupitelstva:

Starosta obce-p. Leško Petr

zástupce starosty-p. Kružík Miroslav

rada OU-ing. Horčíčka Jiří, ing. Plšek Lubomír, Holubec Dušan, a současně starosta a místostarosta obce.

člen okresního zastupitelstva-p. Leško Petr

Obecní zastupitelství pracovalo v tomto složení -p. Hlavatý Jaroslav, Holubec Dušan, ing. Horčíčka Jiří, Knoblich Erik, Kolompár Ladislav, kterého nahradil Gráf Zbyněk, ing. Křištofori Brigita, Kružík Miroslav, Leško Petr, Mazánek Milan, Novotný František, Ondrejkovič Josef, Pastýřík Milan, ing. Plšek Lubomír, Mgr. Špárlínková Eliška a Tomický Bořivoj, do následujících voleb, kdy bylo zvoleno nové zastupitelství.

3. Činnost obecního zastupitelství.

Jednotliví výše popsaní členové pracovali v jednotlivých komisích a to v -stavební (předseda Knoblich Erik)

- sociální(ing.Křištofori Brigita)
- školské,kulturní a tělovýchovné(Mgr.Šparlinková Eliška)
- finanční(Gráf Zbyněk)
- kontrolní a revizní(Hlavatý Jaroslav)
- komisi životního prostředí(Mazánek Milan)
- majetkoprávní(Novotný František)
- komisi cestovního ruchu(Gráf Zbyněk).

A.Komise stavební:pracovala ve složení Knoblich,Lovětinský, Gerža. Zajišťovala a odsouhlasovala drobné stavby občanů v obci(kůlny,skleníky,přístřešky na dřevo,opravy budov,ráz stavby,střechy,omítky,atd),a pomáhala při vystavování stavebního povolení.Ke každé akci byl zapotřebí situační plánek a rozhodnutí(povolení)sousedů.Brala na vědomí i stavby a rekonstrukce objektů většího rázu,v majetku zdejších firem a soukromých objektů.Bylo navrženo Lesům ČR a Povodí Odry provést probírky a prosvětlení stromů a keřů v prostoru vodotečí v obci,vyjadřovala se k rekonstrukci střechy fa.Jesan Adolfovice a k projekci mostů a lávek,poškozených povodní.

B.Komise sociální zajišťovala žádosti a pomoc o příspěvky meněmajetným spoluobčanům v obci(na uhlí,topivo a jiné věci).V době povodní i výpomoc postiženým občanům.

C.Kulturní,školská a tělovýchovná komise pracovala ve složení Šparlinková,Kubánková a organizovala vydávání obecního Zpravodaje,ktělý má v obci poměrnou oblibu.Zpracovala dlouho potřebný Hřbitovní řád,oslavy dne Učitelů a setkání z důchodci.Ve spolupráci se základní školou akce s mládeží a vystupování pěveckého sboru.Velmi kladně je hodnocena činnost obecní knihovny.V průběhu roku rozhodla o dalším vedení obecní kroniky po odchodu p.Častulíkové,dosavadní kronikářky.

D.Komisi finanční vedl p.Kolompár,kterého nahradil p.Gráf,a členovéDrlik a Sucháček,kteří hodnotili plnění rozpočtu na rok 1996 a 1997 a rozhodovali o finančních transakcích v obci(placení poplatků za psy,nájmy z nemovitostí,čerpání prostředků pro mateřské a základní školy,vymáhání pohledávek,smluv a podpor obci).Společně s kontrolní a revizní komisí zkontrolovala odvádění poplatků z hracích automatů.V průběhu povodní zajišťovala pomoc postiženým občanům,vyčíslovávání škod,(celková škoda-46.370.000,-Kč),kontrolovala čerpání financí na stavbu plynovodu,opravy mostků a lávek,komunikací.Byl vypsán konkurs na jejich opravu,kdy zvítězila domácí firmaStavpur Adolfovice,čímž se ušetřilo nemálo prostředků.Byla finančně podložena rekonstrukce místního kina na osvětový sál,turistické ubytovny a mateřské školy pro potřeby obce.Byl vytvořen účelový fond na rekonstrukce a modernizace obecních bytových jednotek.

E.Komise kontrolní a revizní se scházela ve složení

Hlavatý, Ondřejkovič a Tomický, prováděla kontrolu a dodržování finančních operací v obci, kontrolovala činnost a práci finanční komise. Stejně jako komise finanční dohlížela na odstraňování povodňových škod.

F. Komise majetkoprávní pracovala stejně jako v předcházejících letech ve složení Novotný, Matlochová a Svoboda, zajišťovala projednávání jednotlivých žádostí občanů o odprodej či pronájem pozemků a nemovitostí, které patří do majetku obce.

G. Komise životního prostředí dohlížela na dodržování celkového pořádku v obci, umístění kontejnerů na netříděný a tříděný odpad, jeho pravidelné vyvážení, podporu a údržbu krajiny, povodňový úklid břehů, kácení stromů u vodotečí a úklid kamení a bahna. Komise dohlížela i na činnost a hospodaření obecních lesů. Vedoucím byl p. Mazánek a Dolanský, jako obecní hajný.

H. Komise cestovního ruchu byla v obci založena a vedena p. Gräfem a kontrolovala rozvoj cestovního ruchu v obci, provoz a hospodárnost turistické ubytovny v prostoru bývalé mateřské školy v Adolfovicích. Problémem byly i otázky kolem ubytování cizinců v soukromí a systém odvádění poplatků.

4. Rozpočet obce

Příjmy: plánované byly ve výši 41. mil Kč, ve skutečnosti převýšily 50. mil. Kč

Výdaje: plánované byly postaveny na hranici 41. mil. Kč, avšak skutečné výdaje byly daleko nižší, dosáhla 38. mil. Kč.

5. Činnost obecní rady.

Představitelé obecní rady zhodnotili plnění hospodaření roku 1996 a rozpočet roku 1997, odsouhlasili vstup obce do Euroregionu, snížení rychlostí na místních komunikacích, řešení zájmu občanů o kabelovou televizi. Z důvodu urychlení výstavby plynového řádu byla navržena změna v rozpočtu obce. Byla řešena otázka kolem obecního znaku (praporu) - viz příloha č. 1, byl zpracován Hřbitovní řád, který byl veřejnosti předložen v místním Zpravodaji - viz příloha č. 2. Do běhu těchto událostí přišla tzv. vládní úsporná opatření - balíčky, které zablokovaly další finanční transakce. Ve dnech 5.-8.7.1997 proběhla obcí po dlouhotrvajících deštích ničivá povodeň, která způsobila ohromné škody. Bylo nutno provádět záchranné práce a pomoc postiženým občanům, revizi poškozených komunikací, mostů a budov. Nejdůležitějším úkolem bylo zajistit dostatek potravin a pitné vody, sjízdnost přístupových komunikací a spojení s okolím. Nejvíce postiženým občanům byla z obecních financí poskytnuta půjčka. Byla zastavena plynofikace, bylo nutno zabezpečit poškozené potrubí, elektrické vedení a nezbytnou průjezdnost na komunikacích. Povodní zanesená

koryta zbavit nadměrných množství kamení a bahna, odstranit překážky a umožnit dostatečnou průtočnost koryt. I přes právě probíhající prázdniny zprovoznit školní kotelnu, a připravit ji pro následnou topnou sezonu. Na humanitní účely bylo obci ze státních a ostatních zdrojů poskytnuto 2.500.000,-Kč, které posloužily na odstraňování povodňových škod. Koncem roku 1997 bylo vyčleněno dalších 4.mil.Kč na urychlení prací výstavby obecního vodovodu Domašov-Bělská stráň. Vlivem neplánovaných povodní došlo k nové změně obecního rozpočtu. Stejně jako v jiných letech byl vypracován plán rozpočtu obce na následující rok 1998. Činnost obecní rady lze hodnotit velmi pozitivně.

6. Povodeň v obci.

Povodně a jiné živelné katastrofy sužují lidskou populaci již od nepaměti - říčka Bělá i okolní potoky, nejsou žádnou výjimkou. Po náhlém tání sněhu nebo průtržích mračen se klidná říčka stává prudkou bystřinou, která dovede ukázat svou sílu a páchá škody. Místní obyvatelé jsou již na tyto vrtochy zvyklí, avšak povodeň, kterou zažili letos, je výjimkou z výčtu různých epizod naší řeky. Povodeň je nazývána povodní století, stoletou vodou. Přesně před sto lety 16.května a 7.července 1897 postihla podobná voda naší obec, zničila všechny mosty a lávky, pobořila mnoho domů, škoda se odhadovala na 96.303 zlatých tehdejší měny., později 9.-10.července 1903 byly pobořeny okolo řeky stojící domky a zatopen Jeseník, například na Tyršově ulici bylo naměřeno 150cm vody nad úrovní terénu. V roce 1921(1.+28.6.1921) po náhlé průtrži mračen v prostoru Červené hory a Vozky, napršelo více jak 180mm vodních srážek za hodinu, došlo k velkoplošnému podmočení lesních porostů a následnému sesuvu do údolí, tzv. mura, na ploše asi 1 km² byla odlesněna půda, která se stromy putovala na obě strany údolí, byly vyhloubeny rýhy až 200m dlouhé a 4-5m hluboké. Tato lavinová vlna napáchala v údolí velké škody. Stejný jev nastal v červenci roku 1991(4.července 1991), kdy po průtrži mračen v prostoru vrcholu Keprníku vznikla mura v délce 900m a o hloubce rýh 5m, vlekoucích hlínu, kamení a stromy do údolí. Tato pohroma však větších škod nenapáchala. V průběhu let minulých docházelo k občasnému zvýšení hladiny říček, avšak škody nebyly zaznamenány žádné. Vrcholem všeho snažení bylo léto roku 1997, kdy došlo k povodni století.

Situaci v červenci 1997 lze zhodnotit asi takto: Nad oblastí Středozemního moře vznikla obrovská tlaková níže, která byla doprovázena silnou bouřkovou činností, tato se přesunula nad Střední Evropu a zastavila v prostoru jihu Polska a severní strany Jeseníků, kde se srazila s masou chladného vzduchu, na frontě vznikla

silná frontální činnost se silnými srážkami, tzv. protržením nebeských stavidel, s dlouhodobým trváním (přetlačování se teplého a studeného vzduchu), která se zde celá "vypršela". Před tímto obdobím sužovala Evropu vlna veder, průměrné teploty se pohybovaly vysoko nad 30 stupňů Celsia. Během několika dnů byla oblast zalita spoustami dešťových srážek, podporovaných nárazy větru, toto období bylo vystřídáno jen občasným mrholením. Během 5 dnů napršelo 438,8 mm vodních srážek, což je více jak polovina celoročního úhrnu. (Obec Bělá pod Pradědem má asi 846 mm za rok, 438,8 mm znamená, že na 1 m² plochy napršelo 438,8 mm vody). Měřením srážek na vodoměrné stanici ve Filipovicích (p. Rýznar C.) byly naměřeny tyto hladiny 4. 7. -- 15,6 mm, 5. 7. -- 101,6 mm, 6. 7. -- 156,3 mm, 7. 7. -- 130,7 mm, 8. 7. -- 34,6 mm. Napršená voda nejdříve vsákla do půdy, zbytek odtékl proudy do údolí a zde působil svou výmolnou činností následné škody. Největší vznikly na vodotečích a později i na okolí, silnou erozí, transportem dřeva a kamení vznikly překážky, které zabráňovaly odtoku vody. Povodeň prošla obcí několika přívalovými vlnami, které způsobovaly těžké škody. Podobné škody postihly i okolní obce. Takto napršená voda musela někam odtéci, po jejím průchodu vznikala spoušť a zničená země. Na některých místech vystoupila na 5 m výšky, brala vše, co ji v cestě stálo. Mnoho napomohl i nepořádek, "černé skládky", odpady a nekvalitně provedená rekultivace, zarostlé břehy vodotečí. Rychle tekoucí voda zanášela stávající koryta říček kamením a bahnem, na mnoha místech si vytvořila nová koryta. U nás voda rychle odtékla, napáchala škody a zmizela, avšak v nížinách zaplavila velké plochy a dlouho zde setrvala.

Povodeň století se v naší obci poměrně tragicky zapsala, bylo zničeno mnoho domů a 3 domy úplně odplavila. Lávky a mostky byly zničeny skoro všechny, přípotoční komunikace byly podemlety nebo zataraseny kládami či kamením. Největší odplatu-lidský život, si však nevyžádala. Po ukončení dešťových přívalů nastalo období dočasného uklidnění, počasí bylo teplé a slunečné, později se znovu ochladilo a opět pršelo. Situace podobná přívalům vod se však již neopakovala. Postiženy však byly Krkonoše a severovýchodní Čechy. Mnoho lidí očekávalo náhlý příchod zimy, která by negativně ovlivňovala již tak důkladně promočené domy. Podzim byl suchý a teplý, dosti větrný, zima nastala až začátkem listopadu, byla však mírná.

Průběh povodně v obci.

Bylo čerpáno ze zápisu v deníku Hasičského záchranného sboru v Jeseníku: 6. července 1997 neděle - vytrvale prší, prováděn průzkum výšky

hladiny řeky Bělé, v oblasti podniku Jesan Adolfovice hrozí vylití řeky, zakládání pytlů s pískem, rekreační chalupa (Dr. Cetkovský) hrozí zhroucením, v 19. oohod. nařízena evakuace skautského tábora v Adolfovicích, zaznamenán příjezd 1 skupiny vojáků, večer bylo ukončeno nakládání pytlů z pískem, kolem půlnoci dochází k odstraňování padlých a podemletých stromů z průtočného profilu řeky a jednotlivých mostů, jsou likvidovány stromy padlé na elektrické vedení, kolešm 2. oohod. padá podemletý strom na sloup a je nypnut elektr. proud, nastává evakuace nejvíce postižených domů, podemletí a pád sloupu elektr. proudu v sídlišti Bělá 2, stále prší, neexistuje telefonní spojení, některé komunikace přestaly už existovat.

7. července 1997 - pondělí - stále prší s různou intenzitou, došlo k protržení hráze u podniku Jesan v Adolfovicích, je průběžně zajišťována pitná voda obyvatelstvu, doprava potravin, evakuace obyvatel postiženého domku (Mikuláščík), hladina řeky stále stoupá, hodně prší, na některých místech je podemletá i státní silnice, nutno hledat náhradní komunikace, žádost starosty o přidělení těžké mechanizace.

8. července 1997 - úterý - většina přístupových komunikací již neexistuje, nebo je nelze použít, dům u Mikuláščíku je odplaven, podemletí a odplavení chaloupky (Raška), stržení lávky u restaurace Cimbura, pomalu přestává pršet, řeka je u Mikuláščíků široká 80-100m, začíná odstraňování škod, pomoc nejvíce postiženým občanům, dům naproti Jesenu určen k demolici (Trávníček), několik domku okolo řeky různě poškozeno (Holbík, Křupala, Maček, Bajzová).

9. července 1997 - středa - začíná humanitární pomoc obci, odstraňování vzniklých škod, mnoho cest je úplně nesjízdných, benzín je vydáván na příděl, o Jesenicko se konečně začíná zajímat česká vláda, návštěva ministrů Rumla a Skalického (ministr vnitra a životního prostředí) přeletem v helikoptéře nad postiženou oblastí. Jesenicko je odříznuto od světa, je vyhlášen stav ohrožení, přístupová komunikace přes Rejvíz a Vidly je neprůjezdná, silnice přes Červenohorské sedlo a Ramzovou s oklikami průjezdná, směr na Českou Ves a Mikulovice totálně na mnoha místech zničen. Čtvrtek, pátek, sobota, neděle - čištění komunikací a odstraňování škod, dodávky vody a potravin, obnova autobusové dopravy, železniční doprava v úsecích Jeseník-Branná a Jeseník-Krnov v provozu, ostatní úseky totálně zničený. Kritika osob prodávajících potraviny za nehorázně přemrštěné ceny a osob rabujících v poškozených domech.

Jak již bylo výše uvedeno, obec Bělá pod Pradědem, patřila mezi nejvíce postižené obce regionu, škody vzniklé povodní byly vyčísleny ve výši: celková škoda 46.500.000,- Kč, škody na budovách a stavbách v

majetku obce 200.000,-Kč, inženýrských sítích 3.500.000,-Kč, místních komunikacích 22.000.000,-Kč, vodohospodářských dílech (opěrné zdi, jezy) 10.000.000,-Kč, na lesních cestách a pozemcích 800.000,-Kč, na mostech a lávkách za 20.000.000,-Kč. Postupujeme-li od severu k jihu, tzn. od hranic Adolfovic přes Domašov do směru na Bělou, či do Filipovic, byly škody asi následovné. V prostoru řeky Bělé u mostu do Bukovic zatopila říčka okolo ležící domy a odnášela vše, co ji leželo v cestě. U lesní bytovky (Knápek), byla velká část komunikace podemleta a stržena do vodních přívalů, takže pohyb po zadní místní cestě byl problematický. Zahrady kolem řeky byly zaplaveny. Na soutoku Bělé se Šumným potokem (Jesdrev) byla situace dlouho kritická, celá oblast byla zatopena vodou, mosty Jesdrev 1+2 byly plovoucími kmeny ohroženy natolik, že hrozilo jejich zřícení. Společnými silami a za použití těžké mechanizace se vzniklé problémy podařilo částečně odstranit, takže mosty přívaly vod přežily. Okolní domy byly zatopeny, byly odneseny hospodářské budovy, králíkárný atd. Přívalové vlny se přelévaly přes státní silnici a zaplavovaly pozemky v sídlišti Lágr, kde zatápěly sklepy. Zde k závažnějším škodám nedošlo. Vážně byla postižena pravá strana řeky Bělá v prostoru podniku Jesdrev, kde plovoucí kmeny demolovaly vše, co jim v cestě stálo. Přilehlé budovy, sklepy i místní cesta byla zatopena vodou, jez byl odplaven. Státní silnice byla podemílána, kvalitní betonová zeď vodám odolala. Situaci u podniku Jesan dokreslovala vzvednutá hladina Javoříčského potoka, vlevajícího se do již bouřlivé říčky Bělé. Na ochranu vodních spoust byla postavena ochranná zeď z pytlů s pískem, která však byla několikrát protržena. Přilehlé budovy i přízemí továrny bylo zatopeno. Administrativní budova a bytovka Jesanu (Trávníček) byla na přítoční straně tak podemleta, že byla později armádou zbořena. Zvýšená hladina řeky a silný proud odplavila lávku (Kolařík) a podemlela opěrnou zeď. Vysoký jez u restaurace (U Pavla) byl vodou natolik rozrušen, že jej voda odplavila, v době nejvyšší kulminace byl jez zcela spoustami vody zakryt. Starý, v roce 1944, postavený betonový most, nápor vody vydržel, jen přilehlé břehy byly podemlety. V prostoru nynějšího ZD byla státní silnice v ohybu silně poškozena. Železná lávka (U Kolmanů) byla smetena, domek, ležící blízko vody na odlehlé straně břehu, zůstal zázrakem nepostižen. Naproti škole byl přívaly vod obnažen podklad až na skálu, vytvořila se zátočina široká 100 m. Největší pozornost byla po celou dobu povodní zaměřena na oblast kolem domku u Mikuláščíků, který náporům neodolal a byl zničen. V zúženině u domku (Holbík) byla silným proudem stržena zadní zeď garáží, která byla po odeznění znovu renovována. Řečiště

Bělé bylo rozšířeno do šířky 100 metrů, zaneseno kamením a bahnem, kmeny stromů a jinými odplavenými předměty. Výše postavená lávka (Almáši) byla stržena, a zanešena v náplavách. Státní silnice v areálu u lesní bytovky (Janiček), byla poškozena, podpěrná zeď silně podemletá. Mosty u Holbika a Slaniny vydržely běsnění vodních spoust, avšak je třeba je opravit. V zátočině u domku (elektrárna Franke) došlo k podemletí břehu a ujetí do řeky, stržené stromy zde vytvořily překážku, která však byla vodou brzo stržena. Výše po proudu říčky byly okolní domky a sklepy zatopeny vodou, zahrady zaneseny bahnem a kamením. Oblast kolem OÚ, na soutoku Bělé s Borovým a Rudohorským potokem, byla postižená mohutnou erozí. Řečiště řeky se mnohonásobně rozšířilo, po vodách zůstala jen spoušť. Železná lávka u restaurace Cimbura byla smetena plovoucími zbytky rekreační chatky (Raška), opěrná zeď u silničního mostu byla podemletá, údolí Borového potoka bylo těžce poškozeno, přístupová komunikace vymleta a zde postavené domky odříznuty od světa. Železný most (Svoboda) byl vodními spoustami a plovoucími kmeny natolik zničen, že musel být později nahrazen novým. Opěrné zdi směrem jižním byly na různých místech podemlety, strženy, okolní komunikace byly takto neprůjezdné. Most u Jelenů a železná lávka u Fojtů jako zázrakem zůstaly nepoškozeny, okolní zahrady byly zatopeny a zaneseny kameny a bahnem. Naproti prodejny (Provazník) byla podemletá opěrná zeď, která dlouhou brzdila normální silniční provoz a musela být dlouho objížďena. Most u pensionu Bělá byl neporušen, avšak jeho průtočný profil zanešel spoustami naplavenin. Naproti tomu však ochranná zeď přívalům neodolala, a zřítíla se do rozbouřených vod. Lávka u Kovony zůstala nepoškozená, ostatní však proud smetl. Kritická situace nastala v areálu nad kostelem v Horním Domašově, kde vodní spousty ucpaly kmeny řečiště a řeka si vytvořila novou cestu přes zahrady a pozeky kolem domků (Světlíková, Brázda), které znečistila spoustami bahna a kamení. V zátočině, výše po toku Bělé, se říčka vylila a odplavila čelní stěnu domku (Křupala), který byl později znovu opraven. Pod ovčínem v Bělé voda zničila zadní část dřevěnky p. Bajzové, domek však přívalům vod odolal. Nejhůře dopadla rekreační chalupa (Dr. Cetkovský), která byla stržena a odplavena, zůstala zachována část čelní stěny, která byla stržena. Zachráněním se podařilo většinu majetku zachránit. Okolní zahrady, opěrné stěny i pole byly podemlety, a zavaleny kamením a bahnem. Největší škody byly napáchány na mostě v Bělé (Hackenberg), kde proudy vod vymlely do státní silnice pokus o nové řečiště, doprava tím byla na dlouhou dobu zastavena. U hájenky (Novobilský) byla cesta do Videl natolik poškozena, že byla

do července 1998 uzavřena. Náhradní doprava musela být vedena s velkou oklikou přes Rejvíz. Prostor Filipovic nebyl příliš postižen. Stejně jako hlavní údolí řeky Bělé, byly okolní, navazující údolí poškozena stejně, přístupové komunikace zmizely ze světa, mosty byly odplaveny, vše zaneseno kamenín, hlínou, bahnem a zlomenými kmeny stromů. Apokalypsa byla tedy dokonána.

Po skončení povodní byla z prostředků OÚ poskytnuta nejvíce postiženým občanům peněžitá výpomoc, která dosáhla 200.000,- Kč. Peníze byly půjčeny těmto obyvatelům: Křupala Rudolf, Bajzová Berta, Holbík Milan, Maček Jan, Světlík Eduard, ,dodatečně zvýšenou pomocí občanů 14.000,- Kč- p. Mandátové, Šťastnému a Lossemu.

Obecní rada zajišťovala nutné odhady vzniklých škod, plány nových mostů a lávek (Kino, Kolman, Almáši, U Cimbury, Knébl, Křištofori), byl přidělen náhradní byt v prostoru budovy bývalých jeslí v Domašově rodině p. Hotze a Mikuláščíkům, , byl průběžně zajišťován příděl pitné vody a potravin. Nejdůležitějším úkolem bylo zprovoznění místních komunikací a přívod elektrické energie. K těmto účelům bylo použito 500.000,- Kč.

Během odstraňování popovodňových škod se na bankovní konto obce začaly shromažďovat finanční prostředky z humanitární výpomoci obci. V roce 1997 bylo poskytnuto 760.000,- Kč od státu, 940.000,- Kč od různých obcí a občanů a 250.000,- Kč od Českého Červeného kříže.

Mezi jednotlivými dárci jsou uvedeni- Mlékárna Kunín, fa. Stavoterm Havlíčkův Brod, OKU' Jeseník a České Budějovice , obce Úhonice , Rudná, Jinočany, Tuchoměřice, Borovany, Ptice, Chrástčany, Třebihošť, Kvítkov, Ledenice, Nučice, Řimice, Jeneč, Ekostavby Praha, CHKO Praha, Bělá nad Svitavou, Včelná a obyvatelé obce Bělá pod Pradědem. Přesný seznam a výše daru byl zaznamenán ve Zpravodaji č. 10/97, každému dárci byl zaslán děkovný dopis a vyjádření, jak s financemi bylo nebo bude naloženo. (Každý opravený mostek bude vybaven tabulkou, kdo na něj finančně přispěl.

Z takto získaných prostředků bylo postaveno nebo opraveno:

- 150.000,- Kč na rekonstrukci bývalých jeslí v Domašově na náhradní byt rodině p. Hotze a Mikuláščíkovi
- 60.000,- Kč na opravy zatopených kotlů v objektu zákl. školy
- 300.000,- na opravu komunikací
- 300.000,- Kč na opravu mostů
- 700.000,- Kč na nezbytné opravy a rekonstrukce lávek pro pěší
- 1.000.000,- Kč- na přímé odstraňování popovodňových škod
- 100.000,- Kč - na pohonné hmoty a mzdy požárníkům
- 30.000,- Kč- na opravu zanesené kanalizace (Jurečka)
- 600.000,- Kč- jako příspěvky postiženým

- 70.000,-Kč na nákup nezbytných vysoušečů mokrého zdiva
- 40.000,-Kč-stravného pro vojenskou výpomoc
- 400.000,-Kč na uklid naplavenin.
- 10.000,-Kč-na nákup požárnícké výstroje a výzbroje.

O průběhu povodní existuje dostatek autentických fotografií a videokazet, které jsou u různých občanů k dispozici. Součástí kroniky je i album se záběry této ničivé povodně.

7. Průmysl, zemědělství a soukromé firmy.

Zemědělství hraje stále v tomto kraji spíše podřadnou, doplňující roli, která je dána podhorskou polohou, s kamenitými a máloúrodnými půdami, které je však zdrojem obživy, pracovních sil a hlavně udržovatelem rázu krajiny. Stejně jako i v jiných odvětvích národního hospodářství, i v zemědělství, došlo k výraznému poklesu produkce, úbytku zvířat i prac. sil. Naše zem. družstvo je zaměřeno na výrobu obilovin (jen okrajově), mléka, skotu a chovu plemenných ovcí. Počet krav klesl z původních 900ks na 500ks, u ovcí z 1.000 na 250ks, u prasnic z 250 na 40-80ks. Novinkou však je zavedení chovu užitkového skotu masného plemene Limuzín, specialitou našich stránek se staly kozy (evropská bílá), sloužících jako zdroj kvalitního a lékaři, doporučeného koziho mléka. Ze základních obilovin je pěstována pšenice, ječmen, kukuřice na siláž, len a kulturní trávy (jílek, bojínek) na semeno. S poklesem produkce ve všech směrech poklesla i potřeba pracovních sil, (z 350 lidí na 195), došlo však ke zkvalitnění výroby. K tomuto slouží i nově nakoupená technika - traktory, obilní kombajny, pluhy a jiná mechanizace, kterou každý z nás občas vidí při transportu po státní silnici.

Průmysl zdejšího kraje hraje důležitější roli jak zemědělství, po revolučních změnách roku 1989, kdy byl převážně ve státním držení, přešel do soukromých rukou. Jeho funkce je však stále stejná, je zdrojem pracovních příležitostí, zvelebování kraje a hlavně vlastní obce.

O okolní lesy se starají Lesy ČR a.s. (organizace hospodaření), vlastní práci zajišťuje síť akciových společností a soukromých subjektů (Larix a.s., autodoprava Tomický, soukromí dřevorubci, povozníci, ...) Konečný produkt - dřevo, je odtransportováván do blízkého okolí ke zpracování na řezivo, desky a jiné polotovary, které využívají další subjekty k výrobě hotových výrobků (Stolařství - Slanina, Ondřejkovič).

Obec má i dostatek stavebních firem, které se aktivně zúčastňovaly a zúčastňují odstraňování popovodňových škod, výstavbě plynovodu a vodovodu, a hlavně na opravě a rekonstrukci bytových jednotek (Stavpur, Vávra, ...), nebo zajišťují dopravu

materiálu(Matlocha, ZD Jeseník, Hapala, Bělíček, ...). Z původních podniků v obci zůstal jen Jesan Adolfovice a.s., který vyrábí garnýže a jiné výrobky, podnik Jesdrev a.s. Jeseník, přestěhovává svoji činnost do Jeseníku, stavby jsou v pronájmu místních firem. Obec má i zvláštní druhy výroby-výroba komínových vložek pro plynové topení(Čupr Compenny, Jest s.r.o.). Mimo tyto aktivity jsou v obci ještě některé soukromé firmy(instalaterství Neugebauer, ...), síť obchodů(Smočková, Provazník, ...), či turistických chat a pensionů. Důležitou roli hraje i tzv. rota rychlého nasazení(obecní pracovní skupina), pod velením p.Hajdy.

8. Požární sbor.

Požárníci v obci bývali vždy a jsou stále důležitou složkou, chránící majetky občanů a firem před nebezpečnými živly. Při letošních povodních se aktivně zúčastňovali záchrany majetku, zvířat a osob. Velitelem je František Kocur. Mimo tyto důležité úkoly se aktivně podíleli na práci s mládeží a na výcvik.

9. Školství a veřejná osvěta.

Škola a její výuka je neodmyslitelně spojena s výchovou nové mladé generace občanů naší obce. Kromě těchto aktivit se zúčastňuje na vedení různých sportovních oddílů(šachy, košíková), pěveckého kroužku, jakož i organizací plesů či vítání občánků(letos 26.4-6.dětí). Důležitou roli hraje i činnost obecní knihovny, která je dlouhou dobu vždy kladně posuzována.

Významným okamžikem života školy bylo dokončení plynofikace, která nahradila již nevyhovující topení pevnými palivy., i přes škody, způsobené letošní povodní, topení velmi zlepšilo a zlevnilo provoz školy.

Největším problémem výchovy dětí ve škole je zhoršené chování některých žáků.

10. Sport.

V obci se již z dlouhou tradicí, pod hlavičkou Družstevník Bělá, hraje kopaná. Muži hrají okresní přebor a v podzimním kole 1997-98 se umístili na 7.místě s 13body(6 proher, 4výhry a 1remiz), ze 12 zúčastněných družstev. Starší žáci hrají oblastní přebor. Kromě těchto aktivit se sport provádí spíše pasivně-lyžování, turistika, cyklistika. Dne 19.června 1997 se konal cyklistický závod dětí na 2km, na trati sídliště Šumná-vodárna.

11. Počasí.

Jak již bylo uvedeno v kapitole o povodních, bylo celkově počasí proměnlivé, charakteristické pro danou oblast a časové období. Vyjímkou však byla silná srážková činnost, která vyvrcholila letními povodněmi.

Zima byla dosti bohatá na sníh, který napadl již v říjnu 1996 a ležel bez větších změn, do konce března, teploty se stále pohybovaly kolem bodu mrazu, nejchladnějším měsícem byl leden a únor, kdy teploty poklesly pod -20 stupňů, bylo dostatečně větrno. Jaro přišlo dosti pozdě, ale příroda se s tímto stavem velmi rychle vyrovnala, bylo chladné a deštivé, na konci však teplé a suché, které vyvrcholilo obdobím tropických veder. Pak nastala již výše popsaná situace, kdy po velkých vedrech nastala mohutná bouřková činnost s průdkými dešti, jež způsobily ničivou povodeň. Po skončení povodní bylo opět slunečno a teplo, později se ochladilo, pršelo. Byla očekávaná nová vlna povodní, avšak voda se vypršela jinde (v Krkonoších). Konec léta byl teplý a suchý, dosti větrný. První sníh napadl koncem října, ale velmi rychle zmizel. Vlastní zima nastala až koncem listopadu, což ocenilo mnoho občanů naší obce, kteří zatím mohli vysušit i tak mokré příbytky. Nejchladněji bylo 15. prosince (-18 stupňů) ležel sníh a bylo větrno. Vánoční svátky byly slunečné, bez sněhu, suché, teploty se pohybovaly kolem +2-8 stupňů.

12. Obyvatelstvo.

V roce 1997 žilo v obci 1.784 stálých obyvatel, nejstarším mužem byl Konařík Mořic, který oslavil 93. narozeniny, mezi ženami Hapalová Františka, též s 93 lety. Oba občané pocházeli z Domašova. Narodilo se 18 dětí a zemřelo 22 občanů, bylo uzavřeno 16. sňatků a 6. rozvodů.

Mezi zemřelé občany patřili : Žofie Peterková A258, Valentina Kachlerová A162, Marie Flenderová A193, Anna Hajdová D247, Marie Pompeová D203, Jan Mikulík D321, Ladislav Dostál F10, Alfred Neugebauer D203, Václav Majer D470, Irma Boemová D361, Aloisie Hackenbergová B 31, Alžběta Bernertová D292, Marie Boušková D29, ulie ršanová A12, Marie Plšková D31, Eduard Světlík D323 (nešťastná náhoda), Jaroslav Machala D140, Anna Mikuláščíková D169, (oba zemřeli na následky autonehody), Jiří Hejný A220, Margita Hockicková D401, Alžběta Almášiová D438 a Jindřich Zbranek Karlovy Vary-sebevražda.

Mezi nové občánky jsme přivítal tyto děti:

Elizabet Šmerdová F29, Jakub Stiak D400, Jan Mozola A259, Anna Koňářiková D455, Petr a Michael Polášek A142, Vojtěch Kisel A47, René Salva A229, Vojtěch Doupovec D171, Jakub Jedinák D254, Nelli Almášiová D438, Anna Pánková A138, Marketa Kolomparová A46, Anežka Dostálová A106, Josef Knébl A218, Emilie Žigová A172, Jan Pňáček D118 a Jakub Knoz D421.

13. Lesní hřbitovy.

Součástí obce jsou i dva lesní hřbitovy-lesní hřbitov Rudohoří (Vietseifen), který patří i do kulturního dědictví obce a hřbitov Borek (který byl z tohoto dědictví vyškrnut), a na kterých

Životopis:

V roce 1997 jsem se stal po odchodu dosavadní kronikářky, p. Švecové, místním obecním kronikářem. Jmenuji se Dr. Jaroslav Knoz, narodil jsem se 23. listopadu 1954 v Jeseníku, bytem Domašov 421, povoláním veterinární lékař. Po absolvování základní školy v Adolfovicích, jsem studoval Gymnásium v Jeseníku a později Vysokou školu veterinární v Brně, kterou jsem ukončil rigozní zkouškou. Nyní pracuji na veter.obvodě v Městě Albrechticích, okres Bruntál. O historii obce, její dění se zajímám již delší dobu, mimo jiné mě zajímá i historie před rokem 1945, která je součástí mého výzkumu. Jako podklady využívám různou literaturu, ať již českou nebo jinojazyčnou, podklady z archivních materiálů (SOA Jeseník), či osobních vzpomínek občanů. Nyní zpracovávám seznam obyvatel obce, jednotlivých usedlostí, v letech 1900-1998. Jsem členem různých historických i vlastivědných spolků, kde jsem aktivně činný. Nejsem veden v žádné politické straně. Ke své práci i k zábavě využívám dostatečně cizích jazyků.

